

KOHEZIJSKI SKLAD

Kohezijski sklad je bil ustanovljen leta 1994. Namenjen je financiranju projektov na področju okolja in vseevropskega omrežja v državah članicah, katerih bruto nacionalni dohodek na prebivalca je nižji od 90 % povprečja EU.

PРАВNA PODLAGA

Člen 177 [Pogodbe o delovanju Evropske unije](#) (PDEU) in zlasti njegov drugi odstavek.

CILJI

Kohezijski sklad je bil ustanovljen, da bi okrepili ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo Evropske unije ter tako spodbujali trajnostni razvoj. V programskem obdobju 2021–2027 zagotavlja podporo:

- naložbam v okolje, vključno s področji, povezanimi s trajnostnim razvojem in energijo, ki predstavljajo okoljske koristi,
- vseevropskim omrežjem v okviru prometne infrastrukture (TEN-T) in
- tehnični pomoči.

Pri projektih za doseganje okoljskih ciljev Unije lahko Kohezijski sklad zagotavlja prispevek tudi za področja, povezana s trajnostnim razvojem, kot so učinkovita raba energije in obnovljivi viri energije, v prometnem sektorju zunaj vseevropskih omrežij pa za železniški, rečni in morski promet, intermodalne prometne sisteme in njihovo interoperabilnost ter upravljanje cestnega, morskega in zračnega prometa, čistega mestnega prometa in javnega prevoza.

S Kohezijskim skladom se financirajo [programi z deljenim upravljanjem](#), kar pomeni, da so zanje pristojni Evropska komisija ter nacionalni in regionalni organi v državah članicah. Države članice izberejo, kateri [projekti](#) bodo financirani, in so pristojne za vsakodnevno upravljanje. Pravila o uporabi skladov so določena v uredbi o skupnih določbah.

DRŽAVE UPRAVIČENKE

Kohezijski sklad je namenjen državam članicam, katerih bruto nacionalni dohodek (BND) na prebivalca je nižji od 90 % povprečja EU. V programskem obdobju 2021–2027 so sredstva Kohezijskega sklada namenjena 15 državam članicam, tj. Bolgariji, Cipru, Češki, Estoniji, Grčiji, Hrvaški, Latviji, Litvi, Madžarski, Malti, Poljski, Portugalski, Romuniji, Slovaški in Sloveniji.

PRORAČUN IN FINANČNA PRAVILA

Pravila za Kohezijski sklad za obdobje 2021–2027 so določena v [uredbi](#) o Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu. Podpiral bo projekte v okviru cilja „naložbe za rast in delovna mesta“, zlasti infrastrukturne projekte na okoljskem in prometnem področju, vključno z vseevropskimi omrežji (TEN-T).

Uredba ohranja tematsko usmerjenost kohezijske politike Unije in kohezijski sklad bo podpiral dva specifična cilja, in sicer bolj zeleno, nizkoogljično in krožno gospodarstvo (cilj politike 2) in bolj povezano Evropo (cilj politike 3).

Kohezijska politika določa seznam dejavnosti, ki jih Kohezijski sklad v obdobju 2021–2027 ne bo podpiral. Mednje sodijo razgradnja ali gradnja jedrskih elektrarn, letališka infrastruktura (razen v najbolj oddaljenih regijah) in nekatere dejavnosti ravnanja z odpadki (npr. odlaganje odpadkov). Poleg tega Kohezijski sklad ne sme podpirati naložb v stanovanjsko politiko, razen če so te povezane s spodbujanjem energetske učinkovitosti ali rabe energije iz obnovljivih virov.

V obdobju 2021–2027 bo Evropska unija Kohezijskemu skladu namenila 42,6 milijarde EUR (v cenah iz leta 2018, kar pomeni v vrednosti valute v letu 2018), od tega 10 milijard EUR za Instrument za povezovanje Evrope, ki je program financiranja EU za podpiranje razvoja vseevropske infrastrukture na področjih, kot so promet, energija in digitalne storitve. Stopnja sofinanciranja lahko doseže 85 % vrednosti projektov.

S 37 % skupnih finančnih sredstev, dodeljenih Kohezijskemu skladu, naj bi se podprli podnebni cilji Unije.

Za programsko obdobje 2021–2027 so bila državam članicam iz Kohezijskega sklada dodeljena naslednja finančna sredstva:

Država članica	Proračun (v milijonih EUR)
Bolgarija	1.467
Češka	7.389
Estonija	952
Grčija	3.508
Hrvaška	1.372
Ciper	207
Latvija	1.204
Litva	1.645
Madžarska	3.015
Malta	192
Poljska	10.750
Portugalska	3.946
Romunija	4.094
Slovenija	834
Slovaška	1.868

Skupaj	42.556*
--------	---------

* Vključno s tehnično pomočjo (114 milijonov EUR).

Vir: Evropska komisija, v cenah iz leta 2018.

VLOGA EVROPSKEGA PARLAMENTA

Uredbe o novi kohezijski politiki za obdobje 2021–2027 so bile sprejete po rednem zakonodajnem postopku, v katerem je imel Parlament vso pravico do vlaganja predlogov sprememb. Tako je dosegel, da so predlagana pravila postala prožnejša in bolj prilagojena potrebam držav članic.

Parlament je [v resoluciji z dne 6. aprila 2022 o začetku izvajanja kohezijske politike v obdobju 2021–2027](#) navedel, da je bila pandemija covid-19 glavni razlog za zamudo v pogajanjih o kohezijski politiki, zaradi česar je do zamude prišlo tudi pri sprejetju zakonodajnega okvira za obdobje financiranja 2021–2027. Komisijo je pozval, naj predloži načrt izrednih ukrepov za zmanjšanje tveganja nezadostnega izvajanja zaradi poznega začetka programa, saj se boji zmanjšanja proračunskih sredstev v naslednjem programskem obdobju. Poleg tega je v resoluciji poudaril, da zamude pri izvajanju kohezijske politike v obdobju 2021–2027 ovirajo zmožnost držav članic, da se odzovejo na krize, tudi na rusko agresijo proti Ukrajini.

Za več informacij o tej temi obiščite spletišče [Odbora za regionalni razvoj](#).

Kelly Schwarz
04/2024

